

Pogovor z **Nastjo Mulej**

RADIO KRANJ, 22.08.2019, **POD DROBNOGLEDOM**, 11:07

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Najpomembnejša stvar, ki jo lahko naredite za svojega otroka, je, da ga naučite razmišljati, to je poslanstvo vsakega starša, je prepričana trenerka razmišljanja **Nastja Mulej**, naša sogovornica v naslednjih minutah.

NASTJA MULEJ: Olajšamo jim življenje. Otrok, če ne zna razmišljati, dela tisto, kar mu ti rečeš, ali pa se upira tistemu, kar mu ti rečeš. Otrok, ki ga učimo razmišljati s svojo glavo, bo znal lažje poznati svoje cilje, ne bo odvisen samo od razpoloženja, bo vedel, kakšne so posledice posameznih dejanj, bo lažje razvijal empatijo do drugega. Tudi, ko gledam pri nas doma, ne, moja dva sta zdaj 10 in skoraj 12, najbolj sem navdušena nad tem, da ne vidita slabih strani. Rečeta ne, saj to je res slabo, ampak je pa dobro zato, ker, ne. Se pravi pogled se ti usmeri navzgor, koraki gredo naprej, naučiš se, da ni s teboj nič narobe, da si ti tisti, ki lahko vodiš, ne, tudi, če je tvoje življenje šele 10 let, ti si tisti, ki lahko o sebi odločaš in imaš neko svojo smer, tako da jaz upam, da ustvarjamo s tem odgovorne ljudi, ne ljudi, ki bodo samo orodje v rokah kapitala, če govorim malo na ta način, ampak ljudi, ki bodo znali sodelovati z drugimi, ki bodo znali razumeti druge, ki bodo znali spoštovati druge, ki bodo znali skupaj nekaj novega ustvariti, kar bi bilo dobro za družbo.

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Obstajajo različna tako imenovana orodja za učenje razmišljanja. Kdaj, pri kateri starosti je možna uporaba, torej kdaj začeti učiti razmišljati?

NASTJA MULEJ: Jaz staršem svetujem, da pri štirih letih je že dovolj čas za dve izmed teh orodij, eno je **PNZ** – pozitivno, negativno, zanimivo, se pravi, da ko se začnemo z njimi pogovarjati, kaj je dobrega na tem, da gre k babici, kaj je slabega na tem, da greš k babici, kaj je zanimivo na tem, da greš k babici. In drugo orodje, ki mu mi sicer rečemo **AMI**, tega otrok ne bo razumel in otrok ne boš učil imen, alternative, možnosti izbire, se igraš, ne vem, vidiš storž, kaj bi to lahko bilo, kaj še bi to lahko bilo, na kaj še te to lahko spominja ali pa, za kaj vse bi to lahko uporabljal, da ga učiš že od malega, da obstaja množica različnih alternativ, množica različnih pogledov, to bi lahko delali že s štiriletnikom. Sicer pa je najboljšo okno za poučevanje razmišljanja nekje med 10. in 12. letom. Do 10. leta imajo nabrani dovolj informacij, da jih lahko začnejo kombinirati med seboj, ni se pa začela še tista najstniška naveličanost, ki se pri nekaterih zgodi, tako da idealno je četrti, peti, šesti razred v šoli, potem pa v zadnji triadi pa tisti, ki jih res zanima, za tiste pa še dodatna orodja, da se še bolj igrajo. Mi otroke od 1. razreda dalje eno uro na dan učimo matematike, kar je čudovito, brez matematike bi bilo težko preživeti. In ko govorimo o razmišljanju, bi si želela v mojem idealnem svetu bi bila vsaj ena ura na teden, če ne ena ura na dan, kajti otroci imajo radi mentalne igre, radi razmišljajo s svojo glavo. Lepo bi bilo, če bi jim lahko to omogočili.

(glasba)

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): **Nastja Mulej** je pred radijskim mikrofonom, ki se zavzema za spodbujanje oziroma učenje razmišljanja pri otrocih.

NASTJA MULEJ: Dokler sama nisem bila mati, ne, sem pač opazovala svet skozi oči ljudi, ki delajo v organizacijah, ki bi naj delali v timih, pa ne znajo timsko delati, ki bi naj bili kreativni, pa niso kreativni in sem se prva leta osredotočala predvsem na podjetja. Potem pa saj veste, ne, potem pa človek postane tudi starš in pogled na stvari se zelo spremeni in takrat sem prav de Bona prosila in mislim, da sem bila zadnja oseba, ki jo je osebno izobraževal, da je meni in še par kolegom predal tudi svoje metode za poučevanje razmišljanja v šolah in od leta 2012 učim tudi učitelje v šolah in vsako leto imam tudi skupinico otrok. Bolj pomembno se mi zdi, da imam učitelje, kajti učitelj je veliko večji multiplikator. Moj cilj je, da bi vsaka šola imela vsaj dva učitelja razmišljanja, da bi vsaka šola torej imela vsaj dva krožka za razmišljanja, enega na drugi in enega na tretji triadi, zato ker bi potem otrokom bilo veliko lažje. Oni, ko bodo odrasli, si bodo morali sami ustvariti svoj način preživetja, torej bodo morali znati ustvarjalno razmišljati.

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Kakšni pa so odzivi učiteljev, tistih, ki spodbujajo, ki trenirajo razmišljanje?

NASTJA MULEJ: Mene vedno znova preseneča, kako presenečeni so učitelji nad reakcijami otrok, ki so tako zelo navdušene. Otrok je interaktiven, otrok je vključen, otrok sodeluje, otrok je z glavo pri zadevi. Namreč učitelji to uporabljajo na dva načina, eno je, da vodijo krožek za razmišljanje, takrat pomagajo otroku za prihodnost, in drugo potem seveda slej ko prej avtomatično začnejo ta orodja razmišljanja uporabljati kot didaktično sredstvo pri svojem pouku, se pravi uporabljajo zelo natančna vprašanja, ki omogočajo širino odgovorov in otroci začnejo odgovarjati nazaj.

(glasba)

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Nadaljujemo pogovor z **Nastjo Mulej**, ki se že več kot 10 let posveča razmišljanju oziroma ga trenira z orodji Edwarda de Bona. Marsikomu se poraja vprašanje, se je razmišljanje res treba učiti?

NASTJA MULEJ: Glejte, jaz tako rada rečem, pameten kmet bo pač uporabil lopato ali kramp ali bager, da skoplje luknjo, neumen kmet bo to delal na pamet, pa z golimi rokami. In zdaj naredimo iz tega paralelo do pametnega človeka, pa neumnega človeka. Neumen človek misli, da je že dovolj pameten, da že itak dovolj ve, po možnosti, da vse ve, da ne

Država: Slovenija

Četrtek

Doseg: 5.000

Trajanje: 08:00

2 / 2

---

rabi nobene pomoči, nobenih orodij in da je to, kar jaz govorim, čista neumnost. Pameten človek je človek, ki želi porabiti manj časa, manj energije, ne, in bi rad prišel do rezultata čim prej, potem si bo pač kot pameten kmet pomagal z orodji, tako preprosto je to. So potem ljudje, ki v tem vidijo čudežno tabletko, aha, zdaj sem bil jaz tri ure na razmišljanju, zdaj bi se moral svet spremeniti. Svet se ne spremeni, ne, tako kot je zdrav način življenja način, ki ga prevzamemo danes in ga potem živimo vse življenje, tako je tudi zdrav način razmišljanja, ni zadeva enega izobraževanja, ki te navdihne, ampak je zadeva nenehnega urjenja in uporabljanja orodij, zato, da ga ponotranjite.

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Kaj je pa najbolj preprost nasvet za učinkovito razmišljanje?

NASTJA MULEJ: Ego pustite pred vrati in vstopite v družbo ostalih ljudi, s katerimi boste razmišljali, z radovednostjo, s sprejemanjem, z vednostjo, da vsak izmed nas ve bore malo, vsak izmed nas se lahko spomni le nekaj idej, skupaj vemo veliko, skupaj se lahko spomnimo ogromno idej in samo skupaj jih bomo tudi uresničili.

ANA JAGODIC DOLŽAN (voditeljica): Je prepričana **Nastja Mulej**.